

VEDLEGG 5 - Vurderinger av barns beste

Kommunedirektøren har gjennomført en vurdering av barns beste i tråd med barneombudets anbefaling. Vurderingen følger barneombudets mal. Det legges til grunn at barns rett til utdanning, slik det er formulert i FNs barnekonvensjon, selvsagt ivaretas i Drammensskolen.

Barnerettighetsvurderingen handler i større grad om å ta barns perspektiv og vurdere i hvilken grad avgjørelser som tas i det offentlige påvirker barn. En barns beste vurdering skal bestå av minst tre steg ifølge Barneombudet: 1. Vite (kunnskapsinnhenting) 2. Vurdere 3. Vekte. Alle trinn skal dokumenteres.

Dette dokumentet er Drammen kommunes vurdering av barns rettigheter, barns beste og barns behov i forbindelse med kommunedirektørens forslag om å legge ned en skole. Her viser Drammen kommune de ulike stegene i barnerettighetsvurderingen på systemnivå.

Kommunedirektøren mener forslag om skolenedleggelse har direkte konsekvenser for barn. Dette gjelder både for barna som går på skolen som foreslås nedlagt, og barn som får nye elever på skolen og i klassen sin som følge av skolenedleggelse ved naboskolen. Det gjelder også barn som skal begynne på en av de berørte skolene.

Et politisk vedtak om skolenedleggelse er ikke et enkeltvedtak for det enkelte barn. Det betyr at forvaltningslovens saksbehandlingsregler knyttet til enkeltvedtak ikke er aktuelt i dette tilfellet. Likevel er det krav om å foreta en barnets beste-vurdering også ved forslag om skolenedleggelse. En slik vurdering kan være komplisert, da ett barns beste kan være noe annet enn et annet barns beste. Det er derfor nødvendig å både identifisere relevante generelle hensyn knyttet til barns beste, og å peke på mulige konsekvenser en skolenedleggelse kan ha for spesielt sårbare barn/elever.

FNs barnekonvensjon legger også vekt på barns rett til å uttale seg og til å bli hørt. Dette har Drammen kommune lagt til rette for gjennom høringsprosessen. Elevene ved skolen som foreslås nedlagt og den skolen som får nye elever har fått alderstilpassete spørsmål og fått avgi høringsuttalelse til forslaget. I tillegg er det gjennomført samtaler med elevrådene på begge skolene, hvor det ble løftet frem fra elevene hva de bekymrer seg for i forhold til en sammenslåing av de to skolene. De har også fått uttale seg om hva som kan være bra med en sammenslåing. Barn i barnehage som hører til de berørte skolene er ikke hørt spesielt, men det er gitt informasjon til foreldre i barnehager om mulighet for å avgi høringsuttalelse.

I slike saker er det viktig for alle barn å få muligheten til å medvirke og få sagt sin mening både om egen og andres situasjon. Det er forhold som har vært tema for medvirkningsprosessene med elevene.

1. Kunnskapsinnhenting

Det er avholdt egne møter med elevrådene ved de to skolene. 09.12.24 på Rødskog og 17.12.24 på Gulskogen.

Fra elevrådet ved Rødskog skole

I samtaler med elevrådet på Rødskog skole kommer det frem at de setter stor pris på nettopp det å være elever på en liten skole, en skole hvor alle elever kjenner hverandre, og hvor det er mulig å leke sammen uavhengig av klassetrinn. Dette er noe de er redde for å miste ved å bli overført til Gulskogen skole. Det kommer spesielt fram hvor glade elevene er i skolen sin. De trekker fram relasjoner med de voksne på skolen og kvaliteten i læringsarbeidet. Elevene poengterer at det er viktig for dem å ikke miste venner ved et eventuelt skolebytte.

Elevene er opptatt av at noen elever vil få lang skolevei, og at det kan være utfordrende å rekke timene når de benytter lokalbussen. Busstidene passer ikke til skoletiden, og ennå mindre når de får lenger å gå fra holdeplassen til skolen.

Elevene setter stor pris på de romslige utearealene på skolen og sier at de er redde for at det ikke er nok plass rundt Gulskogen skole, med lekeapparater og grønne arealer til ballspill og avslapping.

På Rødskog skole kan klassene deles ved behov for å gi mindre grupper, og elevene poengterer at det er noen elever som trenger at denne muligheten. Det mener de også må finnes på Gulskogen skole. De er opptatt av at noen elever trenger mindre grupper for å lære bra.

Elevene er usikre på om skolegården på Gulskogen skole er stor nok. Om den har nok grøntarealer til at de kan leke og spille ball eller bare slappe av i friminuttene. Særlig muligheten til å spille fotball, eller å bare leke ute på gresset ble trukket fram som noe de setter veldig pris på ved dagens skole.

Elevene forteller at det kan være vanskelig å konsentrere seg om å lære og å kunne slappe av og sove når de begynner å tenke på at skolen kanskje skal legges ned. De synes det har gått lang tid allerede fra de fikk vite om saken til den skal avgjøres.

Elevene er også opptatt av om det fortsatt vil være attraktivt å flytte til det som i dag er Rødskog skolekrets hvis skolen legges ned. Og hva vil skje med boligbyggingen i området?

Fra elevrådet ved Gulskogen skole

Elevene ved Gulskogen skole ønsker eventuelle nye elever velkommen til sin skole, og mener det kan gå bra å bli en større skole, hvis enkelte forhold blir utbedret.

De er opptatt av at det blir flere som skal bruke utearealene, særlig fotballbanen, og at det allerede er lite tid hver enkelt klasse får der. Slik det er i dag kan de oppleve å bruke hele friminuttet til å stå i kø for å kunne bruke huska. Uavhengig av om elevene fra Rødskog kommer eller ikke ønsker de seg flere baner og mere plass med lekeapparater.

De er også bekymret med tanke på hvordan trafikkavviklingen ved skolen skal bli med flere elever. De opplever allerede i dag at det ikke er oversiktlig i «kiss and ride» området, det er mange biler og lange køer. De viser også til at det er for få sykkelparkeringsplasser ved skolen, slik at det derfor ikke er enkelt å ta sykkelen til skolen.

Elevene er opptatt av skoleveien, og at det er artigere å gå eller sykle til skolen enn å kjøre buss. Noen trekker fram klimaperspektivet, mens andre peker på kostnadene for foreldrene. De er også opptatt av om busstidene passer sammen med skoletidene, særlig når det blir lengre avstand fra skolen til stoppestedet for bussen. De er redde for at noen vil komme for sent eller måtte gå for tidlig fra undervisningen.

Elevene er også opptatt av at innemiljøet i modulbygget ikke er bra nok. De peker på at det er dårlig luft som gir hodepine og tretthet, vinduer som ikke kan lukkes opp og vanskelig å få riktig varme der. Det er også vond lukt i perioder. De sier at de ikke ønsker at andre elever skal ha klasserom i det bygget.

Noen av elevene er også bekymret for om skolen blir så full at det ikke lenger vil komme folk flyttende til kommunedelen, og om det ikke vil bli bygget flere boliger i området.

Når vi ser innspillene fra de to elevrådene kan vi se at det særlig er tre momenter de er opptatt av uavhengig av om de i dag går på Rødskog eller Gulskogen skole.

- Trafikksituasjonen. Vil skoleveien være trygg nok? «Kiss and ride» vil få økt trafikk. Blir det plass til å parkere flere sykler? Vil de som tar buss rekke skolen?
- Uteområdene. Er det plass nok? Er det grønt nok? Kan vi sparke fotball eller velge å slappe av på rolige områder? Hva med lekeapparater, må vi stå mer i kø?
- Plassen inne. Er det nok klasserom og muligheter til å dele i grupper? Hvordan vil det påvirke læringsmiljøet?

I tillegg er begge elevrådene opptatt av hvilke tiltak som kan settes inn når Gulskogen skole med tide blir full, og det er flere barn som kommer flyttende til området. Og hva vil skje med boligbyggingen?

Elevene på Rødskog nevner også at det er slitsomt å ikke vite hva som skal skje framover. Det går ut over både nattesøvn og læring. De ønsker derfor at de skal få vite hva som skje snarest mulig, og at ting skal bli avgjort.

2. Vurdere

Trafikksituasjonen

Elevene er opptatt av at "kiss and ride" området som må ha kapasitet til flere elever som vil bli kjørt. Dette er et forhold som betyr mye for elevenes opplevelse av trygghet og sikkerhet i hverdagen.

Også forholdet til rutebussen til og fra Pukerud-området opptar elevene. Det vil bli lenger å gå fra bussholdeplassen, og de mener det vil oppleves stressende å ha dårlig tid til eller fra skolen.

Sykkelparkeringen ved Gulskogen skole er allerede i dag overfylt, elevene vil gjerne sykle og samtidig kunne sette fra seg sykkel på en ordentlig måte.

Hensynet til barns beste tilsier at det må igangsettes ulike tiltak for å sikre en trygg skolevei for alle elevene. Her er det endringer skolen selv kan gjøre, men også endringer i trafikkflyten som må reguleres av andre.

Uteområdene

Uteområdene på de to skolene er forskjellige. Der Rødskog har skolegården og tilstøtende friarealer med fotballbane og gress, har Gulskogen en begrenset skolegård, med få lekeapparater og en liten fotballbane på deling. Det vil for elevene fra Rødskog bli en stor overgang hva gjelder aktivitetsmuligheter i friminuttene.

Uteområdene ved Gulskogen skole vil være en utfordring ved en sammenslåing, det vil være behov for å se på både utvidelse og oppgradering av uteområdene. Dette for å sikre elevene muligheter til å være fysisk aktive i friminuttene og for å motvirke at mangelen på uterom fører til konflikter.

Plassen inne

Elevene er opptatt av om det er nok plass inne på skolen til alle de klassene det vil komme til å bli. De er særlig opptatt av mulighetene for å dele opp klassene, og å kunne tilby skjermede arealer til de som trenger det. Sett ut fra plantegningene for Gulskogen skole er det tilstrekkelig plass, men mulighetene til skjerming kan bli utfordret og kanskje i noen tilfeller begrenset. For elevene som kommer fra en skole med mye plass vil det være en stor overgang. Hvis skolene skal slås sammen må det vurderes ulike kompensierende tiltak for å sikre at alle elever opplever at det fysiske miljøet er godt.

I tillegg til de momenter elevrådene trakk frem har kommunedirektøren også hatt med følgende momenter i sin vurdering rundt skolesammenslåingen:

Sårbarheter

Forslaget til endring i skolestruktur vil ikke ha betydning for den enkelte elevens rett til individuell tilrettelegging. Elever med rett til individuell tilrettelegging vil bli vurdert på lik linje med dagens praksis, og vil få innfridd sine rettigheter uavhengig av skolestruktur.

Barns beste vurdering viser at mange barn opplever mulige endringer i skolehverdagen som utfordrende. Noen blir usikre og nevner at det går ut over læringen på skolen og nattesøvn allerede nå. De er usikre på ny skole, nytt klassemiljø og hvordan det vil bli med nye lærere. Andre er mer opptatt av mulighetene som ligger i et læringsmiljø med flere og nye lærere og lekekamerater. Men de sier alle at de opplever at saken om skolenedleggelse tar oppmerksomheten vekk fra andre ting.

For å ta vare på barns psykiske helse på best mulig måte er det viktig at det i saker som betyr store endringer for barn gjøres grundige vurderinger, og at berørte barn og unge får medvirke. Men det er samtidig viktig at sakene ikke trekkes lenger ut i tid enn nødvendig. Barn har en annen tidsopplevelse enn voksne.

I forhold til prosesser med flytting av elever til nye skoler kan det oppstå spesielle vansker for enkelte elever. Noen har kanskje allerede flyttet fra den skolen de kommer tilbake til på grunn av mistriksel, mobbing etc. Andre ser ny og lenger skolevei, eller nye miljøer som en stor og vanskelig utfordring.

Andre igjen har allerede utfordringer med å fungere i en ordinær skolehverdag, og for dem kan det at det kommer flere nye barn være vanskelig å forholde seg til. Kjente strukturer endres, nye voksne kommer til, andre elever skal bruke de samme områdene, alt dette kan gi utfordringer til barn som allerede er sårbare.

Det er mange årsaker til at barn kan være sårbare, også barn som tidligere ikke er oppfattet som sårbare kan i en endringsprosess fremstå som sårbare. Det er vanskelig å forutse hvem av elevene som vil trenge ekstra oppfølging i en situasjon hvor deres faste holdepunkt skolen rokkes ved. Dette er forhold som både skolen og foreldrene må være spesielt oppmerksomme på i en slik endringsprosess, og det må både lages gode rutiner for den enkelte elev, og det må lages fellesrutiner for grupper av elever.

Fritidsaktiviteter

I et barnets beste perspektiv vurderer Drammen kommune at et allsidig fritidstilbud i nærmiljøet er viktig blant annet for å utjevne sosiale forskjeller. Lengre reisevei for å delta på fritidsaktiviteter kan medføre en høyere terskel for å delta i idrett, kultur eller andre fritidsaktiviteter.

Elevene ved Rødskog skole forteller at de ikke tror det er noen som må slutte med en aktivitet fordi aktiviteten eventuelt flyttes til Gulskogen skole. De forteller at det meste av deres aktiviteter på fritiden ikke er knyttet til skolebygget på Rødskog, men til andre lokaliteter og venner de har fått på skolen. Elevene på Gulskogen bekrefter at de går på fritidsaktiviteter med mange elever fra Rødskog skole, og de tror at det vil fortsette også etter en eventuell sammenslåing. Siden de kjenner hverandre allerede nevnes det også som en fordel ved en eventuell sammenslåing.

Skoleveien

Det er en stor fordel for barns fysiske og psykiske helse at de kan gå eller sykle til skolen. Det anses derfor å være en ulempe for barn at de må ta buss eller bli kjørt og hentet. Barns trygghet på skoleveien og best mulig løsning for eventuell skoleskyss, er derfor en viktig del av det arbeidet som må gjøres for å trygge barna i skolehverdagen. Noen barn bekymrer seg for ny skolevei og at dette kan gjøre at de får mindre tid til å leke og være utendørs, andre ser mulighetene i den nye skoleveien.

Likeverdighet

Likeverdighet og utjevning av sosiale forskjeller er viktig i vurdering av barnets beste. I et barnets beste-perspektiv vil det på den ene siden være viktig å sørge for at skoletilbudet i Drammen sikres å være av beste kvalitet uavhengig av hvor skolene er lokalisert, både nå og i fremtiden. På den andre siden må det vurderes i hvilken grad eventuelle endringer i skolestruktur vil forårsake økte forskjeller og hvordan man eventuelt kan demme opp for dette.

Gulskogen og Rødskog skoler ligger begge i kommunedel Gulskogen. Det er derfor lite trolig at en endring av skolestrukturen vil øke forskjellene, selv om de sosio-kulturelle forskjellene mellom elevene kan være merkbare.

Noen elever vil få lenger skolevei, og kanskje bruke mer buss enn i dag noe som kan belaste familieøkonomien. Andre elever vil bruke mer tid på å komme seg til og fra skolen og gjennom det oppleve at skoledagen blir lenger.

3. Vekte

FNs barnekonvensjon artikkel 12 sier at barn og unge har rett til å bli hørt i alle forhold som vedrører dem, og at barns meninger skal tillegges vekt i tråd med deres alder og modenhet. Det står også i Grunnloven § 104 at barn har rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv. Som nevnt over er barn og unges meninger en viktig del av en barnets beste-vurdering. Barns beste vurdering skal være et grunnleggende hensyn. Det betyr at barns interesser og behov skal tillegges stor vekt.

En utredning som redegjør for barnets beste må også redegjøre for hvordan dette hensynet vektet i den konkrete saken. FNs barnekomitee sier at uttrykket «grunnleggende hensyn» betyr at barnets beste ikke kan vurderes på samme nivå som alle andre hensyn. Likevel erkjenner komiteen at barnets beste kan komme i konflikt med andre hensyn, og at myndigheter og beslutningstakere da må «analysere og veie rettighetene til alle de berørte, med tanke på at barnets rett til å få sitt beste vurdert som et grunnleggende hensyn innebærer at barnets interesser skal ha høy prioritet, og ikke bare være ett av flere hensyn».

Høyesterett har på samme måte uttalt at «barnets interesser skal danne utgangspunktet, løftes spesielt frem og stå i forgrunnen», og at hensynet til barnets beste er «viktig og tungtveiende, men ikke nødvendigvis avgjørende». Dersom andre hensyn tillegges større vekt enn barnets beste, skal dette begrunnes.

Følgende vurderinger er gjort rundt barnets beste gjennomgående i saken om framtidig skolestruktur:

- Dersom det ikke foretas endringer i skolestrukturen vil det måtte gjøres kutt som vil gi alle skolene i Drammen kommune strammere økonomiske rammer. Dette vil ha uheldige konsekvenser for elevene både på kort og lang sikt.
- Skolene erfarer at flere barn og ungdommer i dag står i krevende livs- og helseutfordringer. Samtidig blir oftere skolemiljøene utfordret. I dette perspektivet er

det viktig å sikre at skolene har ressurser til nettopp å sikre et godt lag rundt elevene. Dette er særlig viktig for sårbare elever.

- God oppfylling i skolene, med få ledige plasser i klassene, gir skolene en mer stabil og forutsigbar drift. Dette sikrer muligheter for god oppfølging av elevene gjennom skolehverdagen. Skolene får større handlingsrom og et bedre utgangspunkt for å sikre laget rundt eleven fordi de da har økonomisk rom til å supplere den faste læreren i klassen med flere ansatte.
- Strammere økonomi vil redusere skolenes mulighet for mangfold i utdanningsbakgrunnen til personalet. Skolene vil få færre ressurser som ikke er bundet opptil lærernorm.
- Foreslåtte endringer i skolestrukturen gir et viktig grunnlag for å opprettholde et stabilt og forutsigbart tilbud til elevene i Drammensskolen.
- Foreslåtte endringer vurderes som viktig for å bevare kvalitet i utdanningstilbudet for alle elever, og å sikre gode og mangfoldige skolemiljøer. Noe elevene vil dra nytte av på lengre sikt.
- En endring av skolestrukturen vil ikke medføre brudd på retten til å gå på en skole i nærmiljøet. Barn fra samme område vil fortsatt gå på samme skole.
- Forslaget vil innebære lengre reisevei for noen av elevene, men behovet for skyss endrer seg lite. Lengre reisevei vil medføre mindre tid til hvile, fritid og lek. Avstanden til nærmeste skole er likevel vurdert som akseptabel.
- En endring i skolestrukturen vil ikke ha negative konsekvenser for det fysiske miljøet og elevens rett til en arbeidsplass som er tilpasset deres behov. Dette vil også bli ivaretatt på eventuell ny skole.
- Et forslag om nedleggelse vil kunne ført til at elever i en overgangsfase opplever skolehverdagen som mindre trygg, da de må bli kjent med nytt miljø, nye elever og lærere mm. En skolenedleggelse er likevel vurdert til å ikke utgjøre et brudd på elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø. Rettighetene følger elevene og dermed vil dette også være en prioritert oppgave som blir ivaretatt på ny skole.
- De fysiske forholdene ut og inne på Gulsbogen skole vil utfordres ved en nedleggelse av Rødsbog skole, og disse forholdene vil kreve nye tiltak for å legge til rette for at skolen får flere elever.
- Trafikksituasjonen rundt Gulsbogen skole vil måtte gjennomgås, og det må sikres trygg skolevei for alle elever.

Etter at forslaget om nedleggelse i høringsnotatet ble gjort kjent for elevene, har skolene hatt oppmerksomhet rundt alle elever for å anerkjenne deres spørsmål og eventuelle uro. Særlig oppmerksomhet er knyttet til sårbare elever og samarbeidet med foreldrene er intensivert. Her drar skolene også nytte av lokal fagkompetanse hos helsesykepleier, PP-rådgiver og andre samarbeidspartnere.

Etter vedtak vil de ansatte på samme vis ha høyt fokus på elevenes reaksjoner og gi støtte slik at elevene opplever seg tatt på alvor uansett utfall av saken. I samarbeid med elever og foreldre vil begge skolene ved et eventuelt vedtak om en nedleggelse sette inn tiltak for å forberede nye klasse- og elevmiljøer og invitere elever og foreldre til å fortelle hva som er viktig for dem i disse prosessen fremover.

Alle skolene i Drammen er gode skoler, som jobber systematisk med læreplanverket. Endring i skolestrukturen vil derfor ikke ha negative konsekvenser for innholdet eller kvaliteten i opplæringen, og det å bytte skole innebærer ikke et brudd på retten til kvalitet i opplæringen.

Kommunedirektøren har gjennom prosessen lagt til rette for at barn skal kunne bli hørt og få uttale seg. Det er kommunedirektørens vurdering at ry forslag om å legge ned en skole i stor grad påvirker barn. Kommunedirektøren anerkjenner barnas egne meninger, følelser og opplevelser knyttet til en eventuelt endret skolehverdag og usikkerheten mens prosessene pågår. Det er derfor viktig at slike saker ikke drar mer ut i tid enn nødvendig.

I et langsiktig perspektiv mener kommunedirektøren likevel at det beste ville være å slå sammen Gulskogen og Rødskog skole, og bygget ut Gulskogen skole. Kommunedirektøren mener at det er mulig å legge ned Rødskog skole, men ikke på nåværende tidspunkt siden det ville utløst et behov for investeringsmidler.

Kommunedirektøren vil ta innspillene med seg i det videre arbeidet knyttet til endringer i skolene og vurdering av skolekretsgrenser. Kommunedirektøren mener likevel at endringer i skolestrukturen er nødvendig for at Drammen kommune skal ha økonomisk handlingsrom til å sikre en god skole.